

רבה בר בר חנה חלש, חלה. עול לנביה —
 באו אליו רב יהודה ורבה לשיוולי ביה,
 לשאול בשלומו.

בעו מיניה: שנים שהביאו גט ממדינת הים
 — צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו
 נחתם, או אין צריכין? נסתפקו האם כלישנא
 קמא שבשני שלוחים אין צריך לומר, או
 כלישנא בתרא.

אמר להם: אין צריכים לומר בפנינו נכתב
 ונחתם. כי מה אילו יאמרו "בפנינו גירשה"
 במדינת הים, מי לא מהימני? ולכן אינם
 צריכים לומר יותר כלום. ואם כן, כל שנים
 שמביאין גט, אין צריכים לומר בפנינו נכתב
 ובפנינו נחתם וכלישנא קמא.

אדהכי — תוך כדי דיבורם, אתא ההוא
 חברא — גוי פרסי.

שקלה לשרגא מקמייחו, לקח את הנר שהאיר
 להם, כי אותו יום היה חג לפרסים, שבו הם
 נהגו שאין מדליקין נרות רק בבית העבודה
 זרה שלהם.

אמר רב בר בר חנה: רחמנא, הקב"ה! אנא
 ממך —

או בטולך — בצילך, שמור עלינו והשיבנו
 מהגלות.

או בטולא דבר עשו! ואם אנו צריכים להיות
 בגלות, אנו מבקשים שנהיה בצילם של בני
 עשו, שהם מכבדים אותנו, ולא בגלות של
 בני פרס, שמפריעים לנו.

ומקשה הגמרא: למימרא, דארומאי, בני
 עשו, מעלו, עדיפים הם מפרסאי??

והתני רבי חייא: מאי דכתיב בספר איוב
 [כח כג] "אלוהים הכין דרכה, והוא ידע את
 מקומה"?

יודע הקב"ה בישראל שאין יכולין לקבל
 גזירת ארומיים, (10) עמד והגלה אותם לבבל!
 ומשמע שאדרכה, הפרסים השולטים בבבל,
 יותר קלים לנו מבני עשו.

ומתרצת הגמרא: הא דדרש רבי חייא
 ששלטונם של בני בבל יותר קל לנו מבני
 עשו, זה מקמי דאתו חברי — הפרסים,
 לבבל, שאז היו בני בבל עדיפים לנו מבני
 עשו.

ואילו הא דאמר רבה בר בר חנה שבני עשו
 עדיפים, לבתר דאתו חברי לבבל. מאז
 שהשתלט כורש על בבל, הם נעשו גרועים
 מכולם, ועדיפי בני עשו מהפרסים שבבבל.

שנינו במשנה בדין האחרון: אחד אומר
 בפני נכתב, ושנים אומרים בפנינו נחתם,
 כשר.

אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן: לא שנו
 במשנה שהגט כשר, אלא שהגט יוצא מתחת
 יד עד כתיבה — שהוא השליח. והוא נאמן
 על "בפני נכתב", ועל החתימה יש קיום של
 שני עדים, דנעשו כשנים על זה — על
 הכתיבה, כי שליח נאמן כשנים, וכשנים על
 זה, על החתימה.

אבל אם הגט יוצא רק מתחת ידי עדי

10. יש גורסים רומיים, ויש גורסים אדומיים.

חתימה — שהם שליחים — והעד על הכתיבה אינו שליח, הגט פסול.

כי רבי אמי סובר כרבה, שהטעם שצריך לומר בפני נכתב ונחתם הוא כדי לברר שהגט נעשה לשמה. ולכך אפילו אם יש לנו על החתימה קיום של שני עדים, כיון שעל הכתיבה אין בירור שנכתב הגט לשמה, כי רק לשליח אנו מאמינים — הגט פסול.

ומדייקנן מדבריו: **אלמא, קסבר, שנים שהביאו גט ממדינת הים, צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם.** כי אם אינם צריכים לומר, אם כן, כאן, שיש לנו שני שליחים, אין צריך כלל את עדותם, והגט כשר. ואפילו שאין לנו בירור על הכתיבה "לשמה", מכל מקום, בשני שליחים, אין צריך כלל לומר "בפני נכתב ונחתם לשמה", כי מדובר אחר שלמדו לכתוב לשמה, ובשני שליחים לא גזרו חכמים שמא יחזור הדבר לקולו וישכחו לכתוב לשמה. וכלישנא בתרא דלעיל.

אמר ליה רב אסי לרבי אמי: אלא מעתה, שאתה סובר שגם בשני שליחים צריכים לומר בפני נכתב ונחתם, **רישא** של משנתנו [והוא הדין הנזכר מקודם בשם הסיפא], **דקתני: שנים אומרים בפנינו נכתב, ואחד אומר בפני נחתם, פסול.** ורבי יהודה **מכשיר.**

ואפילו אם הגט יוצא מתחת ידי שניהם, פסלי רבנן?!

אמר ליה רבי אמי: אין — אכן, כיון שאני סובר שגם שני שליחים צריכים לומר, הרי רבנן, שפסלו בשנים אומרים בפנינו נכתב ואחד אומר בפני נחתם, פסלו גם אם יש כאן

שני שליחים. כי לדעתי גם שני שליחים צריכים לומר בפני נכתב ונחתם, וכאן לא אמרו כדבעי.

זימנין — פעם אחרת **אשכחיה, מצאו רב אסי לרבי אמי, דיתבי, וקאמר, דאפילו גט יוצא מתחת ידי עדי חתימה, ולא מתחת ידי עד כתיבה, גם כן הגט כשר, ולא כמו המימרא הראשונה שאמר.**

ומדייקת הגמרא, מכך שסבר רבי אמי שבמשנה מדובר שרק המעידים על הכתיבה הם שליחים, ואילו הוא הוסיף שאפילו גט יוצא מתחת ידי עדי חתימה לא צריך לומר:

אלמא, קסבר רבי אמי, שנים שהביאו גט ממדינת הים, אין צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם.

אמר ליה רב אסי לרבי אמי:

אלא מעתה, שהינך סבור שבשני שליחים אין צריך כלל לומר בפני נכתב ונחתם, אם כן, **רישא** של משנתנו, **דקתני: שנים אומרים בפנינו נכתב, ואחד אומר בפני נחתם, פסול.** ורבי יהודה **מכשיר** -

טעמא שרבנן פוסלים, הוא משום **דאין הגט יוצא מתחת ידי שניהם, שאין שניהם שליחים, ולכן צריכים לומר בפני נכתב ונחתם, והם לא אמרו כדבעי, ולכן הגט פסול.**

הא אם הגט יוצא מתחת ידי שניהם — ששניהם שלוחים — **מכשרי רבנן,** כי אין צריך כלל לומר בפני נכתב ונחתם. ולכן עדותם כמאן דליתא, והגט כשר. וזהו כלישנא קמא דלעיל!

שלמחרתו, כיון שהלילה הולך אחר היום, נחשב שהגט נכתב ונחתם ביום אחד, והוא כשר.

אבל, אם הגט נכתב ביום ונחתם בלילה שלאחריו, כיון שהלילה נחשב ליום אחר, הרי הגט הוא עם תאריך מוקדם, והוא פסול, וכמו שהתבאר, אם מצד שמא יחפה ויציל את אשתו על ידי הגט הזה, או שמא האשה תוציא פירות של נכסי מלוג שלה מזמן שבזמן שהיא נשואה בעלה אוכל את הפירות משעת הכתיבה אפילו שלא מגיע לה רק משעת חתימה או נתינה כי עד אז הפירות שייכים לבעל וזה ביום אחר.

אבל רבי שמעון מכשיר. שהיה רבי שמעון אומר: כל הגיטין — שטרי ממון, שנכתבו ביום ונחתמו בלילה — והתאריך שלהם מוקדם לחתימה ולנתינה, פסולים, משום שאם לא ישלם הלווה את חובו, יבוא המלוה לטרוף את הקרקעות [המשועבדים

אמר ליה רבי אמי: אין — אכן, אם שניהם שלוחים, אין הגט כשר גם לדעת רבנן.

והקשה לו רבי אסי: והא זימנין, לא אמרת לן הכי! אלא אמרת שגם כאשר שניהם שליחים, צריך לומר ובפני נכתב ונחתם. ואיזה מימרא מדבריך היא עיקר?

אמר ליה רבי אמי: המימרא האחרונה — שלעולם בשני שליחים אין צריך לומר בפני נכתב ונחתם, היא העיקר, ועליה אני קורא: יתד היא, שלא תמוט!

מתניתין: (11)

גט שנכתב ביום ונחתם ביום, או גט שנכתב בלילה ונחתם באותו לילה, הגט כשר.

וכן גט שנכתב בלילה, ונחתם ביום

11. הקדמה

מדין תורה, אין צורך לכתוב בגט תאריך. אך חכמים תיקנו לכתוב בו תאריך.

ונחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בטעם התקנה: לרבי יוחנן תיקנו לכתוב זמן בגט, משום שחששו שמא אם תזנה אשתו תחתיו והוא יחוס עליה שלא יהרגה, כגון שהיא בת אחותו, יכתוב לה הבעל גט — וכיון שאין בו תאריך, היא תאמר שהגט נכתב וניתן לה קודם הזנות, וכך יצילה מן המיתה. ומשום כך תיקנו לכתוב תאריך בגט.

ואילו ריש לקיש סובר, שהטעם לכתוב תאריך בגט הוא כדי שלא ימשיך הבעל לאכול פירות מנכסי מלוג של אשתו גם לאחר הגירושין, וכשתבוא ותתבענו לדין, יאמר לה רק

עכשיו גרשתיך. ומשום כך תיקנו לכתוב תאריך בגט.

משנתנו עוסקת בגט שנכתב ביום אחד, ונחתם וניתן ביום אחר, ונמצא שהתאריך המופיע בגט הוא תאריך מוקדם מהחתימה והנתינה, ונחלקו בדינו תנא קמא [חכמים] ורבי שמעון.

תנא קמא פוסל גט כזה, משום שסבירא ליה שגט עם תאריך מוקדם יש בו חשש לתקלות.

והתקלות הן — לרבי יוחנן, הסובר שהטעם לכתיבת הזמן הוא משום שמא יחפה ויציל את אשתו שזינתה, הרי גם בגט מוקדם יתכן מצב שבו הוא יכול להצילה. וכגון שכתב את הגט, ועדיין לא גירשה, ונשאר הגט אצלו, ובינתיים זינתה אשתו, ויבוא ליתן לה את הגט הזה, כדי

לחובו, מהלקוחות שקנו אותם מהלווה], החל מהתאריך הכתוב בשטר, והאמת היא שהשטר נחתם וניתן רק בלילה, שזהו יום אחר.

חזין מוגיטי נשיב, שסובר בהם רבי שמעון, שאפילו אם נכתבו ביום ונחתמו בלילה, הגט כשר, משום שהאשה יכולה לגבות פירות החל מהתאריך הכתוב בגט, כי הבעל מפסיד פירות משעת הכתיבה, ולכך אין תקלה בגט שנכתב ביום אחד ונחתם ביום אחר. ואילו את החשש שמא יחפה על אשתו שזינתה, לא סובר רבי שמעון כלל!

שאינן בו זמן, תוכל האשה לטעון שהגט ניתן לה לפני הזנות – והיא זינתה כשהיתה פנויה, ועל ידי כך היא תפטר מעונש המיתה, ולכן תיקנו זמן בגט, שלא יוכל לחפות על בת אחותו.

ריש לקיש אמר: אם בגט לא יהא זמן, יש חשש **משום** שהבעל ימשיך לאכול פירות מנכסי מלוג של אשתו שלא כדין – וגם אחר שגירשה ימשיך ויאכל פירות. וכשתתבענו בבית דין, יאמר לה שרק עכשיו גירשה, ומה שהספיק לאכול פירות היא לא תוכל להוציא ממנו, ולכן תיקנו זמן בגט. (12)

ועתה מבארת הגמרא:

ריש לקיש שאמר תיקנו זמן משום פירות – **מאי טעמא** לא פירש שצריך זמן בגט כמו הטעם של **רבי יוחנן**, שמא יחפה?

גמרא:

איתמר: מפני מה תיקנו לכתוב את הזמן בניטין?

רבי יוחנן אמר: אם לא יהא כתוב בגט זמן, יש חשש **שמא יחפה** על אשתו שזינתה, אם היא **בת אחותו**, ויתן לה גט בלי זמן. וכיון

אמר לך ריש לקיש: זנות לא שכיחא! ולכן ז' ב- משום החשש שאשתו, שהיא בת אחותו, תזנה, ויחפה עליה, לא היו מתקנים זמן.

על אשתו, ורק לחשש שהאשה תאכל פירות שלא כדין הוא חושש, שמא היא תוציא פירות משעת הכתיבה מהלקוחות, ואילו בגט עם זמן מוקדם סובר רבי שמעון שזמן הדין היא יכולה להוציא פירות משעת הכתיבה, כי משעה שנתן הבעל עיניו לגרשה, הוא מפסיד את אכילת הפירות מנכסי המלוג, ומאז הם שייכים לאשה. ולכן, לא איכפת לו לרבי שמעון שזמן הכתיבה המופיע בגט הוא זמן מוקדם לחתימה והנתינה.

שהיא תוכל לטעון ולומר שהיא קיבלה מבעלה את הגט בתאריך שכתוב בו, שהוא תאריך לפני הזנות, ובכך תינצל מן המיתה. ולכן פסלו רבנן גט כזה.

ולריש לקיש, הסובר כי הטעם שתיקנו לכתוב תאריך בגט הוא כדי שהבעל לא יאכל פירות אחרי נתינת הגט, בגט עם תאריך מוקדם יש חשש הפוך, שהאשה היא זאת שתאכל פירות שלא כדין, מזמן התאריך הכתוב בגט, בעוד שמגיע לה את הפירות רק מזמן החתימה והנתינה. ולכן פסלו רבנן גט כזה.

12. ביאור ענין "משום פירות" הוא לפי רש"י, ועיין בתוספות שחולקים עליו.

אבל רבי שמעון מכשיר גט עם תאריך מוקדם, כיון שאינו חושש כלל שמא יציל יחפה